

Ball del Vano i del ram o del Paga-li, Joan

Sant Cugat del Vallès

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Jardins del Monestir
Emplaçament Sant Cugat nucli

Coordenades:

Latitud: 41.473440547352
Longitud: 2.0854530560751
UTM Est (X): 423638
UTM Nord (Y): 4591719

Classificació

Número de fitxa 08205 - 845
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya: IPEC 90482

Generalitat i altres inventaris

Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

Fitxes associades:

[Festa Major de Sant Cugat](#)

Autoria de la fitxa

Daniel Sancho París (Stoa, propostes culturals i turístiques SL)

Data de registre de la fitxa:

dc., 10/04/2024 - 10:03

Descripció

El Paga-li, Joan, o Ball del Vano i del Ram, es balla el dia de Sant Pere, el 29 de juny, després de la missa solemne del titular de l'església parroquial. En acabar la celebració religiosa, els jardins del monestir s'omplen de gent que es reuneix per contemplar les parelles ballant.

És una dansa amb semblances al ball pla, com a símbol de festeig, i es balla en parella. Els moviments es desenvolupen en una rotllana que evoluciona al so de la música de cobla.

El ball té diferents passos: "*el saludo*" i la volta, i fa els següents moviments: passeig, dins-fora, nois d'esquena, noies soles, finestreta i abraçats.

El ball comença amb l'entrada de la parella caminant amb el pas doble del ball de gitanes. La parella avança i passa per davant de les autoritats i dels músics per saludar-los. Un cop disposats en forma de rotllana, comença a sonar la música del *Paga-li, Joan*, i s'inicia el passeig: caminar amb gràcia que inclou el pas dins-fora, amb moviments semicirculars, en què el noi obre i tanca el braç, mentre dona el vano a la noia. Després d'uns quants passos, els balladors van a buscar el ram, mentre la parella es queda ballant. Quan tornen, entreguen el ram, fent un altre pas dins-fora, per finalitzar amb un pas de vals.

Observacions:

Altres noms: Ball del Ram, Ball dels Rams, Ball del Vano, Ball del Vano i del Ram.

Història

Les arrels històriques del ball es situen al segle XVIII i s'inspira en una antiga cançó amb diferents variants. A finals del segle XVIII, l'ajuntament nomenava uns administradors per organitzar el ball i la festa. A partir de 1861, se'n van fer càrrec els joves del poble.

El ball es va mantenir en gran part gràcies a l'interès de Francesc Vila Trabal, "Bal", i Eugeni Canas Auladell. Eren els encarregats d'animar la gent a participar i dinamitzar el ball. Per obtenir ingressos, venien vanos i rams per recaptar diners.

Durant el segle XIX, l'acompanyament musical anava a càrrec dels Grallers de Can Miró, un grup integrat per pagesos que tocaven el fiscorn, la gralla i la tenora. A més, al llarg de la història, la música ha tingut diverses variants a causa de diferents arranjaments musicals. Per exemple, Gumersind Auladell Trabal va orquestrar la música el 1893. El 1922, Domènec Oristrell Fàbregas va fer arranjaments per a cobla, i el 1952, Xavier Azqueta harmonitzà la música i va fer arranjaments per a l'Orfeó Sant Cugat. També Eugeni Canas va afegir noves estrofes amb lletra.

Rogeli Pedró va escriure una anècdota sobre la manca de diners per organitzar el ball i va narrar com se les van empecar en aquell moment: "*En un moment de crisi econòmica amenaçava el manteniment de la festa, i d'acord amb el senyor rector, una parella d'administradors assistia a les bodes i es col·locava al portal de l'església per tal de recaptar fons. Estenien un faixa de costat a costat i els nuvis no passaven sense dipositar una dobleta de cinc duros i una unça d'or, segon els nivell econòmic de la parella*".

L'any 2001, es va crear una comissió per potenciar la dansa.

Bibliografia

AULADELL SERRABOGUNYÀ, Joan (1997). *El Paga-li, Joan: ball del vano i del ram de Sant Cugat del Vallès*. Viena edicions.

MIQUEL SERRA, Domènec (1997). "El paga-li Joan" a *GAUSAC, número 11*. Grup d'Estudis Locals de Sant Cugat del Vallès, p. 104-106.

PEDRÓ FONTANET, Rogeli (2004). *Tradicions santcugatenques*. Cossetània edicions.

Enllaços d'interès:

[Tutorial del ball del Paga-li, Joan 2020 \(Consulta: 22-9-2024\)](#)

